

Τ'ΑΠΟΚΡΥΦΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΤΟ „ΣΙΔΗΡΟΥΝ ΠΡΟΣΩΠΕΙΟΝ”

‘Ο μυστηριώδης αιχμάλωτος του φρουρίου της ‘Αγ. Μαργαρίτας. ‘Ο σιωπηλός ιππότης με τη σιδερένια μάσκα. ‘Οπου είναι καμιά φορά τυχεροί οι άγραμματοί. Τό άσημένιο πιάτο και ο φαράς. ‘Η ώραία κυρία ντέ λα Βαλιέρ και ο βασιλικός της φίλος. Τά δυε βασιλέπουλα και τό σκάνδαλο της Αύλης. ‘Ο θάνατος παίρνει μαζί του τό μυστικό.

‘Οπως κάθε επιστήμων, έτσι και η ‘Ιστορία έχει τις σκοτεινές της γωνίες, τα μυστήριά της, μυστικά στα όποια ο άνθρωπος μένει σκεπτικός, χωρίς να μπορεί να τα εξηγήσει. ‘Ενα από τα ιστορικά αυτά άπόκρυφα είναι και τό λεγόμενον «Σιδηρούν Προσωπέον» με τό όποιον έβραδύναν τη σκέψη τους ιστορικοί και λογογράφοι 3 αιώνων. Τό ζήτημα έχει ως εξής:

Λίγους μήνες μετά τό θάνατο του διαβόητου καρδινάλιου Μαζαρίνου (1662) συνέβη στη Γαλλία ένα παραδοξώτατο γεγονός. Με μεγάλη μυστικότητα ώδηγήθη στο φρούριο της νήσου ‘Αγίας Μαργαρίτας (που βρίσκεται κοντά στην ερημική παραλία της Προβηγκίας) ένας άγνωστος, μέσλιον άναστήματος, του όποιου η δλη εμφάνιση, ή περπατήσι, οι τρόποι, έφανέρωναν άνθρωπον ευγενικώς καταγωγής. Σε δλο τό όρόμο ο δεσφώτης έφερε μάσκα σιδερένια στο πρόσωπο, που άνοιγόκλεινε στο στόμα, ώστε να του επιτρέψει να τρώει έλεύθερα και άνεμπόδι στο στόμα. Στους συνδεύοντας αυτόν είχε δοθεί διαταγή να τον σκοτώσουν άμέσως μιλίς δλ έκανε άποπειρά να φανερώσει ποιός είναι ή να δραπετεύσει... ‘Αν έκανε κίνημα να κατεβεί από τη μάσκα, ήταν νεκρός...

‘Ετσι έφθασε, χωρίς έπισοδία, στην ‘Αγία Μαργαρίτα και έμεινε κλεισμένος μέσα στο φρούριο, μέχρις ότου ο πιστός στην κυβέρνηση διοικητής του φρουρίου τούτον Σαινμάρς μετατέθηκε στη διοίκηση της Βασιλλίας, τώ 1690, έπηρε μαζί του τον άνθρωπο με τη μάσκα και τον έκλεισε στη Βασιλλία. Είναι έπίσης γνωστόν ότι, πρό της μεταφοράς του αυτούς, ο μαρκήσιος Λουβουά έπληξε στο νησί να τον ιδή και του μίλησε όρθιος και με μεγάλο σεβασμό. Μεταφερόμενος στη Βασιλλία, ο προσωπιδοφόρος, έκλεισθη στο καλλίτερο δωμάτιο και είχε έξαιρετικές περιποιήσεις. ‘Ο, τι ζητούσε δεν του τό άρνούσαν. ‘Αγαπούσε πολύ τό φινά λινά άποκρύφουχα, τις δαντέλλες και έπαιζε ώραία την κιθάρα. Δεν ήθελε να τον έπισκέπτονται στο δωμάτιο του και αυτός ο διοικητής έπαίγανε σπανίως. ‘Ενας γέρος γιατρός της Βασιλλίας που τον έπεσοκέφθηκε πολλές φορές άρρωστο, έλεγε ότι ποτέ δεν είδε τό πρόσωπό του, άν και εξέτασε πολλές φορές τό γλώσσα του και τό λοιπόν σώμα. Τό κορμί του ήταν πλαστικώτατο —διηγόταν ο γιατρός— και τό όδερμα του λίγο μελαγχρόν. Και μόνος ο τόνος της φωνής του κινούσε άμέσως τη συμπόθεια, άν και ποτέ δεν παραπονιότανε για την κατάστασή του και τρωόσε πάντοτε μεγάλη μυστικότητα για τον έαυτό του και την τύχη του. Πέθανε στο 1704 και θάφηκε τη νύχτα, με τό φώς των δαδιών. ‘Εκείνο που κινεί την άπορία και την έκπληξη των ιστορικών, είναι ότι την εποχή που τον στείλανε στην ‘Αγία Μαργαρίτα, δεν έσημειώθη στην Εύρώπη ή άπασιτία κανενός διακεκριμένου άνδρός, ενώ ο φυλακισμένος εΐταν τέτοιος χωρίς άμφιβολία. Γιατί να τί συνέβη μια άπό πρώτες μέρες της άφιξέως του στο νησί. Τό φαγητό του του τό έφευγε ο ίδιος ο Διοικητής Σαινμάρς και έπειτα έφενεγε ξανακλείνοντας την πόρτα. Λοιπόν μια μέρα ο μυστηριώδης δεσφώτης έγραψε με τη μύτη ενός μικρού μαχαίριου έπάνω οΐνα άπομένιο πιάτο και τό πέταξε άπό τό παράθυρο κάτω, σε μια βαρκοούλα που περνούσε κοντά στο φρούριο. ‘Ο φαράς έπληξε τό πιάτο και τόφερε στο Διοικητή. Κατάλληκτος ο Σαινμάρς, ρωτάει τον φαρά: — ‘Εδώβασε τό γράμματα αυτά έσο και κανένας άλλος; — Δεν έξρω να διαβάζω, και ούτε τό είδε κανείς, γιατί άμέσως μόλις έπαισε τό πιάτο, τό πήρα και ούς τό έφερα. — Πήγαινε λοιπόν, του έπλε και μακάριζε τον έαυτό σου που δεν έμαθες γράμματα!

‘Ο τελευταίος ύπονογός της Γαλλίας που ήξερε τό μυστήριο ήταν ο Σαμιλλάρ. Τούτον ο γαμπρός του στρατάρχης Φελιάν παρεκάλεισε θεσμώς να του φανερώσει ποιός ήταν ο άνθρωπος με τό «Σιδηρούν Προσωπέον». Και ο ύπονογός άπεκρίθη: ‘Εινε ένα άπό τα σημαντικώτερα μυστικά της Γαλλίας. ‘Αρκίσηκα να μη τό φανερώσω ποτέ.

Στά χρονικά των κρατικών άποκρύφων δεν άναφέρεται παράδειγμα άλλου μυστικού που να φυλάχτηκε τόσο καλδ. Κατά τον ιστορικό Σαιν - Φουά ο άνθρωπος με τη μάσκα ήταν ίσως ένας άπό τους γιουούς του Καρόλου Β΄ Βσιλέως της ‘Αγγλίας. ‘Αλλά ή έπιβλητικότης του άγνωστον τούτον, ο βαθός σεβασμός του έπρωφραγαν όταν καθότανε στο τραπέζι, μερικά χαρακτηριστικά του, έδημιούργησαν άλλες έυποθέσεις. ‘Ιδού τι άναφέρεται οΐ ένα ιστορικό σύγγραμμα:

‘Ο Λουδοβίκος, 14ος έκανε άπό την ώρασιόστη κυρία ντέ-λα Βαλλιέρ ένα γυιό που όνομασίτηκε οδοξέ του Βερμαντουά. ‘Ο νέος αυτός πρίγκηψ έλαβε άνατροφή πολύ έπιμελημένη. ‘Ηταν ώρασιος, εβσωμος, έξωπνος, αλλά πολύ περιήγανος και θαμώ-

δης. Δεν υπέμενε να φέρονται στο Δελφίνα με τό σεβας που άνήκε στον κληρονόμο του θρόνου. Τά δυό, ντέ βασιλέπουλα —τό γνήσιο και τό νόθο— ήταν οδοξ χαρκαπήςρες έντελής διαφορετικοί. ‘Ο άλπιθινός πρίγκηψς ένώ είχε δια τί άλλα προτερήματα του άδελφού του δουκός του Βερμαντουά, τον περνούσε άσυγκρίτως στη γλυκύτητα των τρόπων, στην εύγλωτία, στην άγαθότητα της καρδιάς. ‘Ο οδοξέ, άκριβώς για τις ιδιότητές του αυτές, τον περιφρονούσε και έλεγε ότι «είνε για να οκτείρη κανείς τους Γάλλους που πρόκειται μια μέρα να κυβερνήσουν άπό έναν τέτοιο κουντεντιόδη». ‘Ο Λουδοβίκος 14ος που τό μάθαινε αυτά, λυπότανε αλλά ή πατρική οτοργή δεν τον άφηνε να ενεργήση όπως θά έπελε. Τέλος, μια μέρα, ο οδοξέ τόσο παραφέρθηκε, ώστε έρρώθηκε ονοατό τό Διάδοχο. ‘Ο Βασιλεύς που τό έπιληροορήθη άμέσως τρέμει για τον ένοχο ‘Οπ έπιθυμία και άν είχε να προσποιηθί τον άνήξερο, τό σκάνδαλο εΐταν τέτοιο που δεν υπορούσε. ‘Ολοι οι άβλικοί τό σοκτούσαν πιδ. Με πικρότατη θλίψη συγκαλεί τους πιδ πιστούς του, έκθέτει τη γλίψη του και ήζει τις συμβουλές τους. Και όλοι γνωμοδοτούν να θανατωθί ο ύβριστής του διαδόχου, σύμφωνα με τους νόμους του Κράτους. ‘Ο Βασιλεύς πατέρας γέρνει τό κεφάλι και τό δάκρυα κλυούν άπό τό μάτια του. Οί μυστικοσύμβουλοι του σπλαχνίζονται και τώ λένε ότι έκτός του θανάτου ήδραξει κι΄ άλλος τρόπος τιμωρίας: Να στείλουν στο δούκα στο στρατόπεδο, κοντά στο σύνορο, προς την Φλάντρα. Καί ύμα φείση εκεί, να διαδώσουν ότι προσεβλήθη άπό πανούκλα, για να φοβίσουν και άπομακρύνουν εκείνους που θά ήθελαν να τον δούν΄ και ύστερα άπό λίγες πάλι μέρες να διαδώσουν ότι πέθανε. ‘Ενώ δε τό Κράτος θά πενήθι τό θάνατό του, να τον φέρον μυστικά, δια νυκτός, στο νησί της ‘Αγίας Μαργαρίτας, όπου να περδή δλη του τη ζωή...

‘Η άπόφαση αυτή έγένετο ομοφώνως δεκχή, ο περιλυσος μανάρχης την παραδέχτηκε και ώρίσθησαν τρεις σύμβουλοι πισοί για να την εκτελέσουν. ‘Οτεγ΄ άπό λίγο καιρί, ένώ όλοι πενθούσαν για τό σκληρό θάνατο τοί δουκός Βερμαντουά, αυτός ώδηγείτο μυστηριώδως στο φρούριο της ‘Αγίας Μαργαρίτας και παραδίνεταν στο Διοικητή, που είχε διαταγή ιδιόγρη του Βασιλέως να μην άφήση ποτέ ψυχή ζωντανή να ιδή τον φυλακισμένο τούτον. ‘Ο Διοικητής ύπηρετούσε ο ίδιος τον κατάδικο, του μιλούσε με σεβασμό, έπαιγνε τό πιάτο με τό φαγητό στην πόρτα του θαλάμου άπό τα χέρια των μαγειρών, οι όποιοί ποτέ δεν είδαν τό πρόσωπο του Δουκός.

‘Ας ιδούμε και άλλες ιστορικές πηγές: ‘Ο Λαγκρανζέ Σανσελ που έμεινε 20 χρόνια φυλακισμένος στην ‘Αγία Μαργαρίτα ίχνηρίζεται ότι ο άνθρωπος με τη σιδερένια μάσκα ήταν ο οδοξέ ντέ Μπωφόρ, πολιτικός κατάδικος, τον όποιον είχαν φοβερίσει ότι άν έφανέρωνε την ταυτότητά του, θα τον εκούτωναν. ‘Ο ίδιος λέει ότι ένας άλλος κατάδικος, όνίματι Ντυμισσοάν, κατέβηκε μια μέρα άπό τό σωλήνα της θερμοσίρας στο κελλί του μυστηριώδους προσωπιδοφόρου Θεάλοου να πιάσει φίλια μαζί του, του μίλησε, αλλά δεν έλαβε άπάντησι. ‘Ο άγνωστος έδειξε τη θερμάστρα με χειρονομία έπικρατική, που έλεγε: — ‘Φνε άμέσως! ‘Ο κατάδικος φοβήθηκε ότι θα τον καταγγείλη και έφυγε...

Στό «‘Ημερολόγιο του Ντε Ζονκά, αρχιφύλακος της Βασιλλίας» διαβάζουμε και τό εξής: «Τη Δευτέρα, 19 Νοεμβρίου 1703, άγνωστος φυλακισμένος, με τη μάσκα β e λ o σ ο δ e ν i a μάσκα, τον όποιον ο x... Σαινμάρς, διοικητής, έφερε μαζί του έρχόμενος άπό την ‘Αγ. Μαργαρίτα, πέθανε στις 10 τό βράδου, ύστερ΄ άπό διαθεσία που ένωισσε μόλις έβγαινε άπό τη λειτουργία της Κοριακής. ‘Ο ιερός των φυλακών αιδεσιμώτατος Ζιζώ τον έξουολόγησε, αλλά δεν έφρότασε και να τον κοινώνησι. ‘Ο άγνωστος θάρτηκε την Τρίτη, στις 4 μ. σ. τον κοιμητήριου του ‘Αγίου Παύλου. Στο βιβλίο των θανάτων σημειώθηκε «‘Αγνωστος».

‘Αργότερα όμως ο ίδιος ο Ζονκά έπρωόσεσε στο περιθώριο μια σημείωση: «‘Τώρα έμαθα ότι στον έφο του γράφανε τό όνομα Μαριουέλ και ότι για την ταφή του έξώδεσαν 40 λίβρες».

Αυτά και άλλα διηγούνται οι διάφοροι ιστορικοί για τό μυστηριώδη άνθρωπο με τό «Σιδηρούν Προσωπέον». Καθένας δίνει και μια δική του εξήγησι. ‘Αλλά τό μυστήριο μένει πάντα τυλιγμένο μέσα στον πέπλο του σκότους, και ούτο άποτελεί τό μεγαλειότερο του θέλγητρο.

‘Ιστοριοδίφης

